

Periodizace

1. Sjednocovací proces (1000-800 ante)
2. Období Etruského království (8. stol. ante)
3. Období republiky (6.-1. stol. ante)
4. 1. a 2. triumvirát (přechod mezi rep. a cí.s.) 1. st. ante-1. st. n.l.
5. principát, dominát

Etruské období (*8. stol. ante, vrchol 7., 6. st.)

Lokumoni- králové etruských měst; **Otcové**- předáci rodů; **Senát**- aristokratická rada, zasedají otcové; **Plebejové**- svobodní obyvatelé, potomci přistěhovalců; **Patriciové**- PŘED reformou Servia T.: potomci původ. římských obyvatel, PO reformě: s majetkem nad 5 mil.; **Albalonga**- první centrum etruského království; **Latium**- oblast kolem Říma a Albal.

753- Založení Říma, 2. centrum Etruského království

510- vyhnání posledního etruského krále, hegemonie Římanů

- celkem 8 králů: První král: Romulus,

další: **Servius Tullius**- reformy-základy římských zákonů:

Reforma Servia Tullia: Nezáleží na původu, ale na majetku (Patric./Plebej.)

Proletarij, otroci PATRIARCHÁLNÍ otroctví; zrušil DLUŽní otroctví.(?)

Poslední etruský král: Tarquinius Superbus

Období rané republiky (6. st. ante-1. st. ante)

Republika= RES PUBLICAS (věc veřejná).

Úředníci- volení na 1 rok, bez možnosti opak. volby. 2 úředníci na úřad (zabránění kumulace moci v rukou 1 čl.)

Konzulové- nejvyšší řád úředníků, vel. vojsku, soud. pravom., svoláv. senát, shr. lidu,

Senát- ohnisko pol. moci; členové jsou bývalí úředníci, doživotně

Prétoři- výkon práva, **Kvestoři**- Starosta stát. finance

Tribuny lidu- plebejští úředníci (nejdř. 2, pak 10), proti zvláštním patricijským úřadům,

hájili zájmy plebejů, osobně nedotknutelní, právo veta

Secese- plebejové 3x opust. římské město => voj. oslabení Říma

=> patriciové byli nuceni přijmout požadavky plebejů

449- **Zákony 12 desek (otcov. právo, rovnost obč. před zákonem)**

Nobilita- vládnoucí vrstva patricijů a nejbohatších plebejů

Cives Romanorum- „občan římský“ (fúze patr.+pleb). Právo být zvolen do kteréhokoli orgánu (**právo**: hlasování v občanských shromážděních, zastávat státní úřady, zastávat kněž. fce. auspicia, odvolat se k lid. shromážděním. X rozs. úředníka, sňatků, vlastnit a volně nakl. se soukr. majetkem, presumpce neviny)

Servi- fúze otroka a proletarij --> jediná výrobní síla => KLASICKÉ otroctví

Období vrcholné republiky (264-31 ante)

Anektiv. zahranič. politika, 1. etapa- **PUNSKÉ VÁLKY** (264-241, 218-201, 149-146) Řím X Kartágo (Punové)

1. punská válka: Dobyť Sicílie- nerost. bohatství, ideál. strateg. poloha. 241-bitva u Aegat. ostrovů- Římané vyhráli

2. punská válka: Hannibal-syn Hamikara Barky-Kart., od roku 221 vel. Kart. vojsk. Zaútočil na Řím ze S. 216-Bitva u Kann-Porážka Říma, 202-B. u Zany-por. Kartága

3. punská válka: 149-srovnání Kartága se zemí, zajatci-> otroci - římské legie, gladiátoři

Krise republikánského zřízení (31 ante-14 n.l.)

Bratři Gracchové (133,123)- zeměděl. reforma- zabavení půdy bohatším (>500 jiter), rozdělení mezi bezzemky

Optimáti- (optimus-nejlepší) stoupenci neomezené moci senátu, odpůrci změn

Populáři- (popularis-lidový) usilovali o umírněné reformy

C. Marius- voj. velitel (pop), provedl REFORMU vojska- vojáci měli výzbroj a výcvik ze stát. peněz, mohl se jím stát kdokoli (i bezzemci), závazek sloužit 16 let

L. Corn. Sulla- vojevůdce v obč. válce r. 88 (opt), 2x dobyl Řím, samovládce, omezil práva trib. lidu a posílil senát, zavedl **PROSKRIPCE**- seznamy nepřátel post. mimo zákon, kdokoli je mohl zabít nebo udat

Spartakus- otrok, r. 73-71 vedl Spartakovo povstání- 60000 vzbouřenců

Pompeius- vojevůdce, r. 67 zlikvid. Pirát. Základny na pobř., r. 64 připojil Seleuk. říši

Catilina- zchudlý patricij, pokus r. 63 o stát. převrat, o rok později zabit

Cicero- řečník, obhájce republ. zřízení

I. Triumvirát (60-44)

Pompeius, Caesar, Crassus- dohoda o jednotném hlasování

Caesar- podrobil Galii, provedl reformu kalendáře, zabit r. 44

Crassus- snaha o podrobení pant. říše, neúspěšná, zabit

Pompeius- r. 51 zvolen JEDINÝM konzulem

II. Triumvirát (43-31)

Antonius, Octavianus, Lepidus

31- Bitva u Aktia (Oktavius X Antonius), Oktavianus zvítězil